

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

Cap. I. De erroribus circa Confessionis necessitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

LIBER TERTIVS DE POENITENTIA:

In quo de Confessione differitur.

DE CONTRITIONE, QUAE prima pars est Sacramenti Poenitentiae, differuimus libro superiore: sequitur vt de secūda parte, quae Confessio dicitur, differamus. In qua controuersia explicanda hic ordo serua-bitur, vt PRIMO loco referantur errores, qui de hac re versantur inter Aduersarios. DEINDE, sententia Catholicae Ecclesiae ex diuinis literis confirmetur. TERTIO, proferantur sanctiones & decreta Conciliorū. QUARTO, testimonia veterum Patrum. QUINTO, rationes variae. POSTREMO, argumenta Aduersariorum proponantur, & dissoluantur.

CAPVT PRIMVM.

De erroribus circa Confessionis necessitatem.

PRIMI, qui Confessionem sustulerunt, veteres illi Hæretici censendi sunt, qui potestatem absoluendi sustulerunt, Montanistæ videlicet, & No-uatianiani, de quibus in primo libro diximus: neque enim vlla necessitas Confessionis est, si nulla sequitur Absolutio.

Fuit

Fuit alia hæresis Audianorum, temporibus Valentinianæ senioris, quæ (vt ex Theodoro lib. 4. de fabulis Hæreticorum, intelligi potest) Confessionem quidem peccatorum iubebat, & Absolutionem largiebatur, sed nullam iniungebat pœnitentibus multam; & idè pœnitentes, quia per iocum ac ludum Confessionem à se exigi intelligebant, graui peccata cælabant, & solùm pauca quædam ac leuia fatebantur planè ad eum modum, quo nunc Lutherani confiteri peccata coram suis Ministris solent.

Messaliani quoq; iisdem temporibus exorti (Damasce teste, in lib. de centum hæresibus) peccata dimittebant, nulla habita ratione Pœnitentiæ, & canonum Ecclesiæ.

Postmodum Ioannes VViclefus (teste Thoma VValden tomo 2. de Sacram. cap. 135.) Confessionem Sacramentalè apertè oppugnare cœpit, asserens eam neque in Scripturis fundari, & ex sola institutione Papali introductam esse.

Exstitit etiam ante annos circiter centum, quidam Pœnitentis Oxomensis, qui Confessionem peccatorum in specie, affirmabat non esse de Iure diuino, sed ex aliquo statuto vniuersalis Ecclesiæ: de quo vide Summam Conciliorum, in decretis Sixti Papæ IV.

Nostro seculo in eodem errore versati sunt Erasmus Rodamus, & Beatus Rhomanus. Ille, in Annotat. ad epistolam S. Hieronymi ad Oceanum de obitu Fabiolæ, & in annotatione ad cap. 19. Act. & in Methodo Theologiæ; hic, in annotationibus ad librum Tertulliani de Pœnitentia: vterque enim docet, Confessionem secretam singulorum peccatorum non modò non esse Iure diuino institutam, aut imperatam, sed neque in vsu antiquæ Ecclesiæ fuisse.

Porro Lutherani, & quotquot ab illis sectæ Hæreticorum exortæ sunt, licet variè sentiant de Confessione, omnem tamen in eo conueniunt, vt non sit necessarium omnia peccata Sacerdotibus confiteri: ex quo illud etiam sequitur, vt Confessio integra peccatorum, qualis in Ecclesia Catholica exigitur, non sit diuinitus instituta.

Martinus Lutherus in lib. de captiuit. Babil. cap. de Pœnitentia, scribit quidem Confessionem secretam, quæ modò celebratur, sibi valdè placere, & esse vtilem, vel potius necessariam: tamen addit tres errores. PRIMÒ, non posse eam

probari ex Scripturis. SECUNDO, non esse necessarium cōfiteri omnia sacerdotibus. Si quis enim correptus à fratre, quem fortè la sit, agnōscat coram illo peccatum suum, & veniam petat, docet Lutherus, eum non teneri peccatum illud sacerdotibus aperire. TERTIO, damnat omninō eos, qui docent circumstantias peccatorum in Confessione esse de-regendas: *Ego, inquit, quicquid est circumstantiarum, consulerim penitus contemnere.*

Item in sermone de Pœnitentia, docet non esse confitenda venialia, nec omnia mortalia, sed ea tantum quæ sunt manifestè mortalia. Ex quo loco deprompti sunt articuli, quos Leo X. damnauit. Nam articulo 8. negat omnia peccata mortalia esse confitenda, & addit, in antiqua Ecclesia, sola peccata manifestè mortalia ad Confessionem adduci consueuisse: & artic. 9. scribit, dum volumus purè omnia confiteri, nos nihil aliud facere, nisi vt misericordiæ Domini nihil ignoscendum relinquamus: & in assertionem eiusdem articuli, carnificinam cruentissimam appellat, si quis à pœnitentibus omnium, & singulorum peccatorum confessionem exigat.

Dubitari solet, quid per manifesta peccata, quæ sola ad Confessionem pertinere voluit Lutherus, intellexerit: non enim defuerunt olim, qui eum excusare vellent. Aut igitur manifesta peccata occultis opposuit, aut dubiis, aut omninō incognitis etiam ipsi peccatori. De omninō incognitis non potest esse loquutus, ea siquidem ne Catholici quidem volunt esse confitenda: neq; carnificinam Lutherus appellasset sententiam Catholicorum, si in eadem sententia etiam ipse fuisset. De occultis non se etiam locutum, testatur ipse in assert. artic. 8. quare id solùm restat, vt de dubiis intellexerit qui certè non paruus est error.

Idem in serm. de Confess. & Eucharistia, edito anno M. D. XIX. dicit, Confessionem quæ fit coram Sacerdote, nō esse præceptam à Deo, sed à Papa. Item in libro de ratione confitendi, cap. 6. valdè dubitat, an peccata cordis sint confitenda. Item in lib. contra Latomum, anno M. D. XXI. *Nego, inquit, in totum Confessionem esse exigendam, & in sermone de Eucharistia, anno M. D. XXVI. neminem vult cogi ad Confessionem faciendam. In visitatione Saxonica,*

Q 9999

anno

anno M. D. XXVIII. iterum repetit, Confessionem non esse præceptam, licet sit utilis. Denique in articulis Smalchaldicis, anno M. D. XXXVII. in art. de Confess. dicit, enumerationem peccatorum debere esse liberam, ut quisque enumeret illa, quæ voluerit.

Ioannes Oecolampadius librum scripsit, quod Confessio non sit onerosa Christiano: sed non agnoscit Confessionem à Deo præceptam, immò ne ab Ecclesia quidem, nisi manifestorum criminum.

Philip. Melanch. in ipsa Confess. August. art. de Confess. *De confessione peccatorum, inquit, docent nostri, quod Absolutio priuata in Ecclesiis retinenda sit, quanquam non sit necessaria delictorum enumeratio: est enim impossibilis enumeratio omnium delictorum, iuxta illud: Delicta quis intelligit?* Hæc ille, qui quamuis ex ratione quam adfert, eam solum enumerationem non necessariam esse significare videatur, quæ est omnium peccatorum, siue ea cognoscantur à nobis, siue ignorentur: tamen sine dubio reprehendere voluit enumerationem illam, quæ est in vsu Catholicæ Ecclesiæ, videlicet omnium peccatorum, quæ post examen animo recurrunt. Nam in Apologia articuli de Confessione & Satisfactione, sæpius repetit, enumerationem quæ modò dicitur, & quæ erat apud veteres, non esse necessariam Iure diuino. Porro, inquit, *Aduersarij nostri multos Doctores receptissimos damnabunt, si contendent, enumerationem delictorum in Confessione necessariam esse Iure diuino. Quanquam enim Confessionem probamus, & quandam examinationem prodesse iudicamus, ut institui homines melius possint: tamen illa moderanda res est, ne conscientijs iniiciantur laquei, qui nunquam erunt tranquilla, si existimabunt, se non posse consequi remissionem peccatorum, nisi facta illa scrupulosa enumeratione.* Idem in Examine ordinandorum, vbi de Confessione agit: *Nulla, inquit, enumeratio delictorum necessaria est, quia manifestum est, nusquam existare præceptum diuinum de enumeratione singulorum.* Similia habet in Locis communibus, tit. de Confessione, vbi tamen utilem esse iudicat aliquam enumerationem, & idcirco satis prolixè instituit methodum discutiendi conscientiam per omnia præcepta Decalogi.

Ioan

Ioan. Caluinus lib. 3. Inſtit. cap. 4. §. 7. *Miror, inquit, quæ fronte auſint contendere, Confefſionem, de qua loquuntur, Iuris eſſe diuini: cuius equidem vetuſtiſſimum eſſe & ſum fa- teemur; ſed quem facile euincere poſſumus olim fuiſſe liberũ.* Deinde §. 11. admittit Confefſionem generalem, quam Mi- niſter pro ſe & populo in Eccleſia faciat. Et §. 12. admittit etiam Confefſionem priuatam corã Paſtore, quando quis ita angitur & afflicatur peccatorum ſenſu, vt ſe explicare niſi alieno adiutorio nequeat, ſed addit hanc moderationẽ: *Hinc ſequitur, inquit, eiſmodi Confefſionem liberam eſſe oportere, ſi non ab omnibus exigatur, ſed iis tantũ commẽdetur, quos ea ſe opus habere intelligent.* Deinde ne ij ipſi, qui illa vtuntur pro ſua neceſſitate, & enumeranda omnia peccata vel prace- pro aliquo cogantur, vel arte inducantur: ſed quo ad intereſſe ſua putabunt, vt ſolidum conſolationis fructum referant. De- nique §. 19. de Confefſione, qualis ſit apud Catholicos: *Nihil, inquit, mirum, ſi auricularem iſtam confefſionem, rem aded peſſilentem, totq; nominibus Eccleſia noxiã, damnã, ac ſublãtã e medio cupimur.*

Martinus Kemnitius in 2. par. Exam. cap. 5. de Pœnit. pag. 976. & ſequentibus, de Confefſione diſputat; ſed pag. 1021. ita explicat vſum Confefſionis, quem apud ſuos obſeruati dicit: *Priuatã, inquit, Confefſionis & ſus apud nos ſeruatur, ſi generali profeſſione peccati, & ſignificatione Pœnitentiã petatur Abſolutio. Cumq; non ſine iudicio & ſurpãda ſit Cla- uis, vel ſoluens vel ligans, in priuato illo colloquio Paſtores ex- plorant auditorum iudicia, an recte intelligant doctrinã de peccatis exterioribus & interioribus, de gradibus peccatorũ, de ſtipendio peccati, de fide in Chriſtum: deducuntur ad conſi- derationem peccatorum: explorantur an ſerio doleant de pec- catis, an iram Dei timeant, & cupiant illam effugere, an ha- beant propoſitum emendationis: interrogantur etiam ſi in cer- tiſ quibusdam peccatis harere exiſtimantur: traditur illis do- ctina, & exhortatio de emendatione: quaritur vel conſi- lium, vel conſolatio in grauaminibus conſcientiã: & tali Con- feſſioni imperitur Abſolutio.* Hæc ille, qui non ſolũ à Ca- tholico ritu, ſed etiam à Lutheri, & Melanchthonis, quos magiſtros habere ſe gloriatur, doctrinã longẽ abeſſe vide- tur. Illi enim confefſionem peccatorum in ſpecie faciendam

esse docent, licet non omnium, neque ex legis diuinæ præscripto: at Kemnitius generali confessione, & pœnitentiæ instructione contentus est. Eadem generali confessione, ac pœnitentiæ instructione contentus est Ioan. Brentius in Confessione VVirttembergensi, art. xi de Confessione; & alij, quorum longum esset, & minimè necessarium enumerare.

CAPVT II.

Probatur Confessionis necessitas ex Evangelio.

ADVERSVS omnes iam notatos errores, Concilium Tridentinum, sess. 14 cap. 5. & can. 6. 7. & 8. non solum declarat, Confessionem omnium peccatorum mortalium Iure diuino necessariam esse iis, qui post Baptismum in peccata labuntur; sed etiam anathema dicit iis, qui contra ausi fuerint disputare.

Quam veritatem ex verbis Domini comprobaturus, ad hanc ratiocinationem, totam vim diuinorum testimoniorum reuocandam esse censeo: Qui mortali peccato se obstrinxerunt, tenentur Iure diuino Pœnitentiam agere, & reconciliationem cum Deo querere: Sed medium necessarium ad reconciliationem post Baptismum, est confessio peccatorum omnium Sacerdoti facta, Ergo tenentur Iure diuino, qui post Baptismum mortali peccato se obstrinxerunt, Sacerdoti peccata omnia confiteri.

Propositio in libro superiore probata est, ex illis verbis Matth. 3. *Pœnitentiam agite.* & ex illis Luc. 13. *Nisi Pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis.* neque Aduersarij eam negant. Quare tota difficultas in assumptione posita est, quæ rursus hac ratiocinatione concluditur: Christus in scriptis Sacerdotes iudices super terram cum ea potestate, ut secundum ipsorum sententia nemo post Baptismum lapsus reconciliari possit: Sed nequeunt Sacerdotes rectè iudicare nisi peccata cognoscant: Ergo Iure diuino tenentur qui post Baptismum lapsi sunt, peccata sua Sacerdotibus aperire; ac per hoc est confessio peccatorum medium necessarium ad reconciliationem iis, qui post Baptismum lapsi sunt.

Huius